

LJUBLJANSKA FILHARMONIJA

(SEKCIJA PODZVEZE GODBENIKOV)

III. LETO

V PONED., 8. III. 1937

ZAČETEK OB 20. URI

VI. SIMFONIČNI KONCERT

DIRIGENT:

RHENÉ - BATON

DVORANA HOTELA „UNION“

„JUGOKONCERT“ POOBL. UMETNIŠKA POSLOVALNICA
ZDRUŽENJA GLEDALIŠKIH IGRALCEV

SPORED:

1. A. Corelli: Concerto grosso št. 8 (predelava Rhené = Batona)

- a) Vivace = Grave = Allegro
- b) Adagio = Allegro = Adagio
- c) Vivace = Allegro = Pastorale

Pri klavirju gosp. prof. M. Lipovšek

2. J. Haydn: Simfonija št. 88 (G = dur)

- a) Adagio = Allegro
- b) Largo
- c) Menuetto
- d) Finale

3. C. M. Weber: Oberon, ouverture

O d m o r

4. C. Debussy: Prelude a l'Après Midi d'un faun

5. M. Bravničar: 3 Divertissements

- 1.) Allegro moderato
- 2.) Adagio espressivo
- 3.) Allegro molto

Pri klavirju gosp. prof. M. Lipovšek

6. H. Berlioz: a) Danse des Sylphes

b) Marche Hongroise

VI. koncert ljubljanske filharmonije

prinaša pester, na prvi pogled nenavaden ter nezaključen spored, v katerem pa srečno kontrastirajo posamezna dela iz raznih dob, tako, da nam razlike in tudi skupne poteze le bolj plastično izstopajo. Kronološka razvrstitev skladb, ki je z malo izjemo ohranjena, ne utruja poslušalca s svojo didaktično tendenco, saj so avtorji izvajanih del zastopniki štirih različnih narodnosti.

A. Corelli (1653 – 1713), največji vionilist svoje dobe, zastopnik italijanskega baroka, je privedel takratno orkestralno glasbo, ki se je v svojih začetkih naslanjala tako v koncipiranju domislekov, kot v arhitektoniki (deljeni zbori) na bogato madrigalsko, vokalno produkcijo do tiste višine, ko moremo govoriti o čistem orkestralnem slogu tistega časa, in do tiste gladke, toda žive formalne dovršenosti, kateri je znal veliki J. S. Bach (1685 – 1750) vdihniti intenzivno čustvo. „Concerto Grosso št. 8“ je bil komponiran za božično noč leta 1712. Ima običajne tri stavke predklasičnega koncerta, katerim je dodan še počasen pastorela z označbo „ad libitum“. Dispozicija posameznih tempov nam pokaže zanimivo in nepopolnoma strogo simetrijo v strukturi prvih treh stavkov: „Allegro“ v drugem stavku je središče, na katero se navezujeta dve počasni in dve hitri etapi. Poleg tega je postavljena med „Vivace“ in „Allegro“ prvega stavka počasna introdukcija (prevzeta iz takozvane cerkvene sonate), tretji stavek pa uvaja „Vivace“ v tričetrtinskem taktu, ki ga moremo smatrati za predhodnika „scherza“ v klasični simfoniji. Koncert je priredil in opremil z vsem potrebnim dirigent tega večera g. Rhené-Baton.

Kakor smo pri Corelliju, ki stremi za notranjo disciplino, povdarili formalno stran njegove glasbe, izpod katere nam daje le slutiti svoje čustveno bogastvo, tako moramo pri J. Haydnu (1732 – 1809) opozoriti na silno notranjo razgibanost, na očarljiv humor, na prav slovansko čustveno izpremenljivost, ki se kaže v nenadnih modulacijah v tej duhoviti, bistri, živi muziki, ki je v najboljšem pomenu besede ljudska, topla in človeška. Oblika ni za Haydna nikak problem. Poigrava se z njo prav tako kot z orkestrom, predajajoč se le svojim notranjim impulzom. „Simfonija št. 88“ v G-duru je napisana približno dve leti pred „Oxfordsko“ v C-duru iz leta 1788. Ouvertura k operi „Oberon“, ki jo je C. M. Weber pisal v letih 1824 – 1826), se drži klasične sonatne oblike in prinaša glavne teme iz opere v vrstnem redu in izboru, ki ga zahteva pesniška misel te tipično romantične snovi. Pri Webru ima človek občutek, da bo čustvena napetost kar raznesla strogo obliko. Prav ta koncentracija zamislekov daje tej skladbi še danes čar mladostne svežosti, po tehnični in zvokovni strani pa predstavlja to delo potenciranje klasičnih izraznih sredstev do skrajnih takrat možnih meja.

20 let po „Oberonu“ je napisal H. Berlioz (1803 – 1869) „Faustovo pogubljenje“, dramatično legendo, iz katere sta vzeti zadnji dve točki nočojšnjega koncerta. Berlioz je hotel nadaljevati Beethovno delo, podlegel pa je vplivu nemške romantike, ustvaril mogočna literarno koncipirana dela in potenciral romantični sentiment do fantastičnosti in bizarnosti.

V nasprotju z romantičnim stremljenjem po brezbrežnosti, ki je imela za posledico razbitje forme in povečanje orkestralnega aparata, se vrača Debussy k manjšemu orkestru, k solistični instrumentaciji, kar pomenja odklon od romantičnih tendenc: zvokovno rafinirane etape pa veže v svobodno obliko kot mu jo narekuje večkrat programska zamisel – ostanek romantike – katere melanholični odsev je prav Debussyjev „impresionizem“.

Bravničarjevi trije „Divertissementi“ za godalni orkester in klavir, so samostojne skladbe, vendar napisane tako, da tvorijo vsi skupaj zaokroženo celoto. Zloženi so bili za Glasbeno šolo v Kranju, kjer so doživeli 14. marca 1936 pod taktirko A. Fakina prvo izvedbo. Pisani so (z izjemo klavirskega parta, ki je v tretjem stavku solistično obravnavan) tehnično razmeroma lahko, da so izvedljivi tudi s šolskimi orkestri. V skladbah prevladuje ritmični element, ki je v prvi plesnega, v drugi elegičnega in v tretji dinamičnega značaja. Neproblematičnost in muzikantska razigranost je lastna vsem trem stavkom, odlikuje pa jih tudi neposredna učinkovitost. Bravničarjeva glasba noče ničesar izražati, kar bi bilo izven območja glasbe kot take in v tej točki se dotika Corellija tako, da nam nudi nočojšnji koncert gotovo eno izmed najbolj zanimivih in zaokroženih pogledov v glasbeni svet.

Fr. Šturm.